

NEW YORK TIMES BESTSELLER
DRŽITELKA PULITZEROVY CENY

JMENUJI SE
LUCY
BARTONOVÁ

ELIZABETH
STROUTOVÁ

motto

Jmenuji se Lucy Bartonová

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

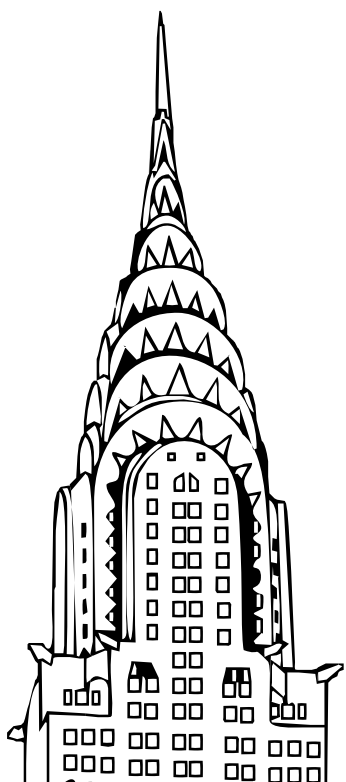

Elizabeth Stroutová

Jmenuji se Lucy Bartonová – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA** a.s.

JMENUJI SE
LUCY
BARTONOVÁ

ELIZABETH
STROUTOVÁ

Praha 2017

Přeložila Marcela Nejedlá

My Name Is Lucy Barton

This translation is published by arrangement with Random
House, a division of Penguin Random House LLC

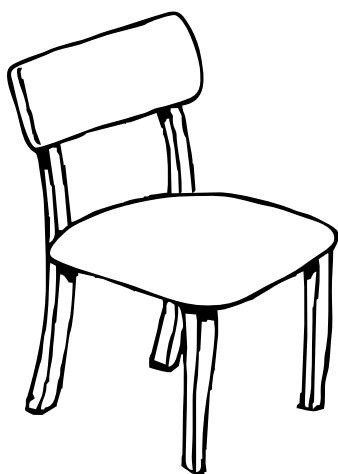
Copyright © 2016 by Elizabeth Strout

Translation © Marcela Nejedlá, 2017

ISBN tištěné verze 978-80-267-0830-8

ISBN e-knihy 978-80-267-0850-6 (1. zveřejnění, 2017)

JMENUJI SE LUCY BARTONOVÁ

Pro mou přítelkyni Kathy Chamberlainovou

Jednou, teď už je to spousta let, jsem musela skoro devět týdnů ležet v nemocnici. Bylo to v New Yorku a přímo z postele jsem měla vyhlídku na Chrysler Building s její geometrickou září světel. Ve dne krása budovy pohasla, postupně se z ní stávala jen další velká stavba rýsující se proti modrému nebi, všechny budovy města se zdály malé, tiché, daleké. Byl květen a pak červen, a pamatuju si, jak jsem stávala u okna a dívala se na chodník dole a na mladé ženy – mého věku – v jarních šatech, které si vyšly o přestávce na oběd ven. Viděla jsem, jak při hovoru naklánějí hlavu a jak se jejich blůzky vlní ve vánku. Myslela jsem na to, že až se dostanu z nemocnice, už nikdy nepůjdu po chodníku,

aniž bych děkovala za to, že jsem jedním z těch lidí; a řadu let jsem to dělala – pamatovala jsem si ten pohled z nemocničního okna a byla jsem šťastná za chodník, po kterém jsem kráčela.

Tak popořádku, je to jednoduchý příběh: Šla jsem do nemocnice, aby mi odoperovali slepé střevo. Po dvou dnech jsem dostala normální jídlo, ale nedokázala jsem ho v sobě udržet. A potom se přidala horečka. Doktorům se nedařilo izolovat nějakou bakterii nebo přijít na to, co se děje. Nikdo nevěděl. Podávali mi nitrožilně tekutiny, jinou trubičkou do mě dostávali antibiotika. Všechno to bylo připevněné na kovovém stojanu na viklavých kolečkách, který jsem strkala vedle sebe, kdykoli jsem se někam pohnula, ale snadno jsem se unavila. Koncem června to cosi, co mě trápilo, ať to bylo cokoli, polevilo. Ale tou dobou už jsem byla v podivném stavu – doslova horečnatém očekávání – a byla jsem hrozně rozbolavělá. Doma jsem měla manžela a dvě malé dcerky; strašlivě se mi po mých holčičkách stýskalo a měla jsem o ně takový strach, až jsem se bála, že jen z toho je mi ještě hůř. Můj lékař ke mně přistupoval velmi citlivě a já jsem k němu cítila hlubokou vazbu. Byl to Žid s povislými tvářemi, který na svých ramenou nesl velkou bolest – jednou jsem ho zaslechla, jak vypráví sestře, že jeho prarodiče a tři tety byli zavražděni v táborech. Tady v New Yorku měl manželku a čtyři dospělé děti. Myslím, že mě ten milý muž lito-

val, a postaral se o to, aby mě holčičky – bylo jim pět a šest – mohly navštěvovat, pokud byly úplně zdravé. Jedna rodinná přítelkyně mi je přivedla do pokoje, ale když jsem viděla, jak špinavé mají obličejíky a vlásky, dostrkala jsem svou infuzní soupravu do sprchy, jenže tam začaly křičet: „Mami, ty jsi tak hubená!“ Opravdu se vyděsily. Seděly u mě na posteli a já jim sušila vlasy ručníkem a pak si kreslily, ale pořád na nich byla znát nejistota, takže každou chvíli přestávaly a volaly: „Mami, mami, líbí se ti to? Mami, podívej na ty šaty, co jsem nakreslila téhle princezně!“ Jinak ale mluvily málo, zvláště ta mladší jako by nebyla schopná promluvit, a když jsem ji objala, viděla jsem, jak našpulila dolní ret a bradička se jí roztřásla; byla tak maličká a tak moc se snažila být statečná. Když odešly, nepodívala jsem se za nimi z okna, abych neviděla, jak odcházejí s mou přítelkyní, která je přivedla a která neměla vlastní děti.

Můj manžel měl samozřejmě spoustu starostí se zvládnutím domácnosti a zároveň chodil do práce, takže neměl moc často možnost za mnou přijít. Při našem seznámení mi pověděl, že nesnáší nemocnice – otec mu tam zemřel, když mu bylo čtrnáct – a teď jsem si uvědomovala, že to myslel vážně. Nejdřív jsem byla v pokoji se starou umírající ženou; pořád volala o pomoc – zaráželo mě, jak jsou sestry lhostejné, protože ta žena volala, že umírá. Můj manžel to nedokázal snášet – tím chci říct, že za mnou nedokázal do toho

pokoje přijít – a nechal mě přeložit na pokoj, kde jsem byla sama. Naše zdravotní pojištění tenhle luxus nepokrývalo, takže každý den odsával z našich úspor značnou částku. Byla jsem vděčná za to, že neslyším tu ubohou ženu křičet, ale byla jsem strašně osamělá, i když bych se styděla, kdyby to někdo zjistil. Kdykoli mi sestra přišla změřit teplotu, pokoušela jsem se ji nějak aspoň na pár minut zdržet, ale sestry měly moc práce, nemohly jen tak postávat a klábosit.

Asi tři týdny po tom, co jsem byla hospitalizovaná, jsem jednou pozdě odpoledne odvrátila oči od okna a zjistila, že na židli v nohách postele sedí moje matka. „Mami?“ vyjekla jsem.

„Ahoj, Lucy,“ pozdravila mě. V hlase jí zněl plachý, ale naléhavý tón. Naklonila se a stiskla mi přes pokrývku nohu. „Ahoj, Pískle,“ usmála se. Neviděla jsem ji celé roky, a tak jsem na ni jen civěla; nedokázala jsem pochopit, proč vypadá tak jinak.

„Mami, jak ses sem dostala?“ zeptala jsem se.

„No, přiletěla jsem.“ Zakývala prsty a mně bylo jasné, že je mezi námi příliš mnoho emocí. A tak jsem jen také mávla a zůstala ležet. „Myslím, že budeš v pořádku,“ dodala stejně plachým, ale naléhavým hlasem. „Neměla jsem žádné sny.“

Jen z toho, že tu byla a oslovila mě mou dětskou přezdívkou, kterou už jsem roky neslyšela, jsem najednou pocítila teplo, připadala jsem si tak nějak tekutě,

jako by všechno moje napětí, pevné a tuhé, bylo najednou pryč. Obvykle jsem se probouzela o půlnoci a pak přerušovaně podřimovala, nebo jsem až do rána bez spánku zírala z okna na světla města. Ale té noci jsem spala tvrdě a bez probouzení a ráno máma seděla na stejném místě jako předchozí den. „To je jedno,“ mávla rukou, když jsem se ptala. „Víš přece, že toho moc nenaspím.“

Sestry se nabízely, že jí přinesou lehátko, ale jen zavrtěla hlavou. Pokaždé, když jí to nějaká sestra znovu nabízela, vrtěla hlavou. Po nějaké době se sestry přestaly starat. Máma se mnou zůstala pět nocí, a zdřímla si vždycky jen na židli.

Během našeho prvního společného dne jsme si povídaly jen trhaně; myslím, že ani jedna z nás nevěděla tak docela, co dělat. Položila mi pár otázek o mých dcerách a já jsem odpovídala a obličej mi červenal. „Jsou úžasné,“ usmívala jsem se. „Jsou prostě úžasné.“

Na mého manžela se matka nezeptala ani jednou, i když – pověděl mi to do telefonu – to on jí zavolal a požádal ji, aby se mnou byla, on jí zaplatil letenku a nabídl jí, že ji vyzvedne na letišti: mou matku, která nikdy předtím letadlem neletěla. Navzdory tomu, že prohlásila, že si vezme taxíka, navzdory tomu, že se s ním odmítla setkat tváří v tvář, i tak ji manžel doprovodil a dal jí peníze, aby se za mnou dostala. Když teď seděla na židli v nohách mé postele, nemluvila ani o mém

otci a já jsem se o něm také nezmiňovala. Moc jsem si přála, aby řekla: „Tvůj otec doufá, že už je ti líp,“ ale nestalo se to.

„Bylo hrozné vzít si taxíka, mami?“

Zaváhala, a já jsem skoro vnímala tu hrůzu, která ji musela zaplavit, když vystoupila z letadla. Ale jen zavrtěla hlavou: „Mám v puse jazyk a používám ho.“

Po chvíli jsem pronesla: „Jsem vážně moc ráda, že jsi tady.“

Usmála se a uhnula pohledem k oknu.

To bylo v polovině osmdesátých let, před mobilními telefony, a když zazvonil běžový telefon vedle mé postele a byl to můj manžel, máma to poznala, tím jsem si byla jistá, podle lítostivého tónu, kterým jsem pronesla: „Ahoj,“ jako bych se měla každou chvíli rozplakat. Tiše se zvedla ze židle a vyšla z pokoje. Předpokládala jsem, že se během té doby došla najíst do kavárny nebo zavolala z automatu na chodbě otci, protože jsem ji nikdy neviděla jíst a krom toho bylo jasné, že o ni má otec strach – pokud jsem to pochopila, mezi nimi žádný problém nebyl – a potom, když jsem si promluvila s dětmi, poslala jim dvacet pusinek, pak jsem se zase položila na polštář a zavřela oči, a matka opět vklouzla zpátky do pokoje, protože když jsem oči otevřela, byla tam.

První den jsme si povídaly o mém bratrovi, nejstarším z nás tří sourozenců, který byl pořád ještě svo-

bodný a žil doma s rodiči, ačkoli už mu bylo třicet šest, a o mé starší sestře, které bylo třicet čtyři a bydlela deset mil od rodičů s pěti dětmi a manželem. Zeptala jsem se, jestli má bratr práci. „Nemá práci,“ odpověděla matka. „Tráví noci se zvířaty, které mají být další den zabitě.“ Zeptala jsem se, co že to říkala, a ona to zopakovala. „Chodí do Pedersonovic stodoly a spí vedle prasat, která mají být odvezená k řezníkovi,“ dodala. Překvapilo mě to a také jsem to řekla, ale matka jen pokrčila rameny.

A pak jsme si povídaly o ošetřovatelkách. Máma je okamžitě pojmenovala: Sušenka byla ta hubená, škrobená a afektovaná; Bolavý zub ta sklíčená postarší; Vážné dítě Indka, kterou jsme obě měly rády.

Byla jsem však unavená, a tak mi máma začala vyprávět příběhy o lidech, které kdysi znala. Mluvila způsobem, jaký jsem si nepamatovala, jako by se v ní celá léta hromadil tlak pocitů a slov a postřehů, hlas měla udýchaný a nejistý. Někdy jsem si zdřímla, a když jsem se probudila, žadonila jsem, aby mi to pověděla znovu. Ale odmítla: „Ale ne, Pískle, potřebuješ si odpočinout.“ „Já odpočívám! Prosím, mami. Povídej mi něco. Vyprávěj mi cokoli. Pověz mi o Katie Nicelyové. Vždycky se mi líbilo její jméno.“

„No jo. Katie Nicelyová. Katie Pěkná. Bože, ta ale špatně skončila.“

Naše rodina byla podivínská, dokonce i na to maličké zemědělské městečko Amgash v Illinois, kde stály i další zchátralé domy, co by potřebovaly nově natřít nebo opravit okenice či upravit zahrady, nic krásného, na čem by oko s potěšením spočinulo. Tyhle domy se seskupily k sobě v něco, čemu se říkalo město, náš dům však nestál poblíž ostatních. I když se tvrdí, že děti přijímají prostředí své rodiny jako normální, my s Vicky jsme si uvědomovaly, že jsme jiné. Ostatní děti nám na hřišti říkaly: „Vaše rodina smrdí,“ a utíkaly pryč a zacpávaly si při tom nosy. Mojí sestře řekl učitel ve druhé třídě – před všemi spolužáky – že to, že je chudá, není omluva pro to, že má špínu za ušima, nikdo

není tak chudý, aby si nemohl koupit kostku mýdla. Můj otec pracoval s farmářskými stroji, i když často dostával výpověď kvůli neshodám se šéfem, pak ho znovu přijímali, myslím, že hlavně proto, že byl ve své práci vážně dobrý a zase ho potřebovali. Moje máma se pustila do šití: ručně malovaná cedule na místě, kde naše dlouhá příjezdová cesta ústila na silnici, označovala ŠITÍ A ÚPRAVY. A ačkoli otec nás potom, co s námi večer odříkal modlitbu, přiměl poděkovat Bohu, že máme dost jídla, skutečnost byla, že jsem často hladověla a večere nezřídka sestávala z chleba s melasou. Lhát a plýtvat jídlem byly vždycky hříchy, které zasluhovaly potrestání. Jinak nás mí rodiče – obvykle to bývala matka a obvykle v přítomnosti otce – občas a bez varování, impulzivně a zlostně uhodili, což podle mě leckdo i vytušil podle naší skvrnitě kůže a mrzoutských povah.

A pak ta izolace.

Žili jsme v oblasti Sauk Valley, kde můžete jít celé míle, aniž byste zahlédli víc než jeden či dva domy obklopené poli, a jak už jsem říkala, v našem sousedství žádné další domy nestály. Žili jsme mezi lány obilí a sóji táhnoucími se až k obzoru; ale za obzorem byla prasečí farma Pedersonových. Uprostřed polí s obilím rostl jediný strom, neoblomný a osamocený. Spoustu let jsem si myslela, že ten strom je můj přítel; byl to můj přítel. Náš dům stál na konci hodně dlouhé blátivé

cesty, nedaleko od Rock River, poblíž skupinky stromů, které sloužily pro naše pole jako větrolamy. Takže jsme neměli žádné blízké sousedy. A neměli jsme televizi a neměli jsme v domě ani žádné noviny a časopisy nebo knihy. První rok svého manželství pracovala matka v knihovně a zřejmě – to mi později pověděl můj bratr – milovala knihy. Jenže pak knihovna matce oznámila, že se změnila pravidla, že můžou najímat jen lidi s odpovídajícím vzděláním. Matka jim nikdy neuvěřila. Přestala číst a uplynula spousta let, než zašla do jiné knihovny v jiném městě a zase domů přinesla knihy. Zmiňuju se o tom, protože zde vězí základ toho, jak děti začínají vnímat svět, jaký je a jak se v něm chovat.

Jak se, například, naučíte, že je nezdvořilé zeptat se dvojice, proč nemají děti? Jak se naučíte prostrít stůl? Jak budete vědět, že žvýkáte s otevřenými ústy, když vám to nikdy nikdo neřekne? Jak vůbec budete vědět, jak vypadáte, když jediné zrcadlo v domě je maličké zrcátko vysoko nad kuchyňským dřezem, nebo když vám nikdy nikdo neřekne, že jste hezký, nebo, ještě hůř, když vám začnou růst prsa, a vaše matka vám řekne, že začínáte vypadat jako jedna z krav v Pedersonovic chlévě?

Jak to Vicky zvládá až do dnešních dnů, to nevím. Nebyly jsme si tak blízké, jak byste možná čekali; byly jsme stejně tak přátelské, jako jsme sebou opovrhovaly,

a dívaly jsme se jedna na druhou stejně podezřívavě, jako jsme se dívaly na zbytek světa. Někdy se teď, když se můj svět tak diametrálně změnil, dívám na roky svého dětství a přistihnu se, že si říkám: Nebylo to tak zlé. Možná nebylo. Ale jsou i chvíle – nečekané – kdy jdu po sluncem zalitým chodníku nebo se dívám na korunu stromu ohýbajícího se ve větru nebo se dívám na listopadové nebe tmavnoucí nad East River, a najednou mě zasáhne vědomí temnoty tak hluboké, že mi unikne vyjeknutí, rychle zajdu do nejbližšího obchodu s oblečením a s někým naprosto cizím se pustím do řeči o střihu svetrů, které jim právě došly. Tak nejspíš většina z nás proplouvá světem, napůl vědoucí, napůl ne, pod vlivem vzpomínek, které jsou možná pravdivé. Ale když se dívám na jiné lidi, kráčeající sebevědomě po ulici, jako by je žádné hrůzy netrápily, uvědomuju si, že nevím, jací jsou ostatní. Až příliš velká část života se zdá být omezena jen na dohady.

„**S** Kathie šlo o to,“ začala máma, „s Kathie šlo o tohle...“ Matka se v židli předklonila a podepřela si bradu rukama. Postupně jsem si uvědomovala, že za ta léta, která uplynula od doby, kdy jsem ji viděla naposledy, přibrala jen tolik, že se jí zjemnily rysy; už nenosila černé, ale béžové brýlové obroučky a vlasy kolem obličeje měla světlejší, ale ne šedivé, takže vypadala jako trochu větší, načechranější verze svého mladšího já.

„U Kathie šlo o to,“ dopověděla jsem, „že byla hezká.“

„Já nevím,“ pokrčila máma rameny. „Nevím, jak hezká byla.“ Přerušila nás sestra Sušenka, která vešla do pokoje se svými deskami, pak mě popadla za zápěstí a měřila mi pulz, upírala pohled přímo vpřed, modré

oči posazené daleko od sebe. Změřila mi teplotu, podívala se na teploměr, napsala něco do mé karty a zase odešla. Máma Sušenku při práci sledovala, teď se zadívala z okna. „Kathie Nicelyová, Kathie Hezká, vždycky chtěla víc. Často jsem si myslela, že důvod, proč se se mnou přátelí – no, vlastně nevím, jestli bys o nás řekla, že jsme byly kamarádky, vážně, já jsem jí jen šila a ona mi platila – no, ale pozvala mě k sobě, když začaly ty její problémy; ale co se pokouším říct je: vždycky jsem si myslela, že je *ráda*, že moje poměry jsou o tolik horší než její. Mně nemohla závidět vůbec nic. Kathie *vždycky* chtěla to, co nemohla mít. Měla ty krásné dcery, ale to nebylo dost, ona chtěla syna. Měla pěkný dům v Hanstonu, ale nebyl jí dost pěkný, chtěla něco víc ve městě. V jakém městě? Taková byla.“ A pak máma sebrala něco ze sukně z klína, zašilhalala na to a tišeji dodala: „Byla jedináček, myslím, že to s tím mělo něco společného, oni bývají takhle sebestřední.“

Pocítila jsem ledově žhavý šok, jaký přichází, když vás někdo bez varování uhodí; můj manžel byl jedináček, a matka mi dávno zdůrazňovala, že takový „stav“, jak to nazývala, vede nakonec jen k sobeckosti.

„No, byla žárlivá,“ pokračovala. „Ne na mě, samozřejmě. Ale například toužila cestovat. A jejího manžela to nelákalo. Chtěl, aby byla Kathie spokojená a zůstala doma a aby žili z jeho platu. Vydělával hodně, řídil farmu s krmným obilím, víš. Měli naprosto

dokonalý, příjemný život, každý by ho chtěl, vážně. Vždyť dokonce chodili tancovat do nějakého klubu! Já jsem nebyla tancovat od střední školy. Kathie za mnou přišla a chtěla nové šaty jen na to tancování. Někdy s sebou přiváděla děvčata, takové hezounké holčičky a dobře vychované. Vždycky si vzpomenu, jak je přivedla poprvé. Řekla mi: ‚Ráda bych ti představila pěkná děvčata Hezkých.‘ A když jsem spustila: ‚No ano, jsou vážně moc roztomilé,‘ přerušila mě: ‚Ne – tak jim říkají ve škole, v Hanstonu, pěkná děvčata Hezkých, *Pretty Nicely Girls*.‘ Vždycky mě zajímalo, jaké to asi pro ně je. Být známá jako *Pretty Nicely Girl*? I když jednou,“ dodala matka naléhavým tónem, „jsem jednu z nich přistihla, jak své sestře šeptá něco o tom, že to u nás divně smrdí...“

„To jsou jen děti, mami,“ vzdychla jsem. „Děti si vždycky myslí, že domy divně smrdí.“

Máma si sundala brýle, rázně dýchla na jedno sklo po druhém a vyčistila si je lemem sukně. Napadlo mě, jak nahý bez nich její obličej vypadá, nedokázala jsem od ní odtrhnout oči. „A pak se jednoho dne všechno změnilo. Lidi si myslí, že v šedesátých letech se všichni zbláznili, ale ve skutečnosti to bylo až v sedmdesátých.“ Její brýle se vrátily na své místo – její obličej taky – a matka pokračovala: „Nebo možná jen změnám tak dlouho trvalo, než si našly cestu k nám do Zapadákov. Ale jednoho dne mě přijela navštívit Kathie a byla

taková uhihňaná a tak zvláštně – holčičí, víš. Tou dobou už jsi byla pryč, odjela jsi. Do... “ Matka zvedla ruku a zatřepala prsty. Neřekla „do školy“. Neřekla „na kolej“. A tak jsem to nevyslovila ani já. Matka pokračovala: „Kathie někoho potkala a zamilovala se, to mi bylo jasné, ačkoli se nepřiznala a neřekla to. Měla jsem vidění – přesněji řečeno *zjevení*; přišlo ke mně, když jsem tam seděla a dívala se na ni. Viděla jsem to a pomyslela si: Ach ach, Kathie má potíže.“

„A měla,“ prohodila jsem.

„A měla.“

Kathie Nicelyová se zamilovala do učitele jednoho ze svých dětí – které všechny v té době chodily na střední – a tajně se s tím mužem začala vídat. Pak řekla svému manželovi, že se musí víc realizovat, a to nemůže, když trčí v pasti domácích povinností. Takže se odstěhovala, opustila manžela, své dcery, svůj dům. Details se máma dozvěděla, až když jí plačící Kathie zavolala. Matka za ní jela. Kathie si pronajala malý byt a seděla v něm na sedacím vaku, mnohem hubenější, než bývala, a svěřila se mé matce, že se zamilovala, ale jakmile se odstěhovala z domu, ten chlapík ji nechal. Řekl, že nemůže pokračovat v tom, co dělali. Když matka dospěla k téhle části příběhu, povytáhla obočí, jako kdyby z toho byla hodně zmatená, ale nebylo jí to nepříjemné. „Její manžel nicméně zuřil, strašlivě ho ponížila a *nechtěl* ji vzít zpátky.“

Její manžel ji zpátky nevzal nikdy. Přes deset let s ní dokonce ani nepromluvil. Když se jejich starší dcera Linda hned po škole vdávala, pozvala Kathie mé rodiče na její svatbu, protože jak matka usoudila, by s ní nikdo jiný na svatbě nemluvil. „Ta dívka se vdala *tak* rychle,“ vykládala matka, teď ze sebe slova úplně chrlila, „lidé si mysleli, že je těhotná, ale o žádném dítěti jsem nikdy neslyšela a o rok později se zase rozvedla a odjela do Beloitu, aspoň myslím, hledat bohatého ženicha, a mám ten dojem, že mi někdo říkal, že ho i našla.“ Matka pak vyprávěla, že Kathie na svatbě pořád někde poletovala, zoufale nervózní. „Bylo smutné se na to dívat. My jsme tam samozřejmě nikoho neznali a bylo očividné, že si nás prostě jen najala, abychom tam byli. Seděli jsme na židlích – pamatuju si na jednu stěnu na tom místě, byl to totiž *Klub*, to hloupé módní místo v Hanstonu, měli tam ve vitrínách hroty indiánských šípů, přemýšlela jsem proč asi, koho můžou všechny ty hroty zajímat – a Kathie se opravdu snažila a s někým mluvila a pak se vrátila rovnou k nám. Dokonce i Linda, nastrojená v bílém – a Kathie mě nepožádala, abych jí šaty ušila, ta dívka prostě šla a koupila si je – dokonce i tahle mladinká nevěsta sotva věnovala své matce chvilku. Kathie tehdy žila v malém domku pár mil od svého manžela, teď už bývalého, téměř patnáct let. Úplně sama. Dívky stály za svým otcem. Překvapilo mě, když jsem se nad tím zamyslela, že se Kathie

vůbec mohla svatby zúčastnit. Tak jako tak už nikdy nikoho neměla.“

„Měl ji vzít zpátky,“ pronesla jsem se slzami v očích.

„Myslím, že zranila jeho pýchu,“ pokrčila matka rameny.

„No, teď je sám a ona je sama a jednoho dne umřou.“

„To je pravda,“ přisvědčila matka.

Byla jsem toho dne rozčilená, rozrušil mě osud Kathie Nicelyové, který mi matka vyprávěla, usazená v nohách mé postele. Nebo si to tak alespoň pamatuju. Víím, že jsem matce řekla – s knedlíkem v hrdle a pálícíma očima – že ji měl Kathiin manžel vzít zpět. Jsem si celkem jistá, že jsem řekla: „Bude toho litovat. Povídám ti, že bude.“

A matka odpověděla: „Předpokládám, že ona je ta, která lituje.“

Ale možná to nebylo to, co máma řekla.

Do mých jedenácti let jsme žili v garáži. Garáž patřila mému prastrýci, který bydlel ve vedlejší domě, a tekla tam jen studená voda, tenkým pramínkem do provizorního umyvadla. Izolace přibitá ke zdi držela výplň připomínající růžovou cukrovou vatu, ale byla to skelná vata a varovali nás, že se o ni můžeme pořezat. Byla jsem z toho zmatená a často jsem si ji prohlížela, tu krásnou růžovou věc, které jsem se nesměla dotknout, a byla jsem zmatená tím, že se tomu říká „sklo“. Je zvláštní vzpomínat dnes na to, jak často jsem o ní tehdy přemítala, lámala si hlavu překrásně růžovou a nebezpečnou skelnou vatou, vedle níž jsem žila každou minutu. Spaly jsme se sestrou na lehátkách, posta-

vených nad sebou jako palanda, jedno nad druhým držely kovové tyčky. Rodiče spali pod jediným oknem, byl z něho výhled na kukuřičné pole, a bratr měl postýlku ve vzdálenějším rohu. V noci jsem poslouchala hučení malé chladničky, která se neustále zapínala a vypínala. Za některých nocí svítil oknem dovnitř měsíc, jindy tu panovala černočerná tma. V zimě tam bývalo tak chladno, že jsem často nemohla spát, a matka někdy na vařiči ohřála vodu a nalila ji do červené gumové ohřívací lahve a dala mi ji do postele.

Když můj prastrýc umřel, přestěhovali jsme se do domu a měli jsme teplou vodu a splachovací záchod, třebaže v zimě bylo v domě hodně chladno. Vždycky jsem špatně snášela, když mi byla zima. Jsou věci, které ovlivňují cestu, po níž se dáme, a my je můžeme jen zřídka určit nebo na ně přesně ukázat, ale já občas vzpomínám, jak jsem zůstávala dlouho ve škole, kde bylo teplo, jen abych byla v *teple*. Školník jen mlčky s laskavým výrazem kývnul a vždycky mě pustil do třídy, kde ještě tiše syčely radiátory, a tak jsem tam dělala domácí úkoly. Často jsem zaslechla slabou ozvěnu z tělocvičny, kde trénovaly roztleskávačky, dunění basketbalového míče, nebo možná hudbu ze třídy na hudební výchovu, kde zkoušela školní kapela, ale já jsem zůstávala sama ve třídě, v *teple*, a tehdy jsem se naučila, že práce je hotová, když ji prostě uděláte. Ve svých domácích úkolech jsem viděla logiku, na kterou bych nepřišla,

kdybych dělala úkoly doma. A když jsem je měla hotové, četla jsem si – dokud jsem nemusela opravdu odejít.

Naše základní škola nebyla dost velká na to, aby v ní byla knihovna, ale ve třídách byly knihy, které jsme si mohli odnést domů a číst. Ve třetí třídě jsem si přečetla knihu, která ve mně vzbudila touhu sama nějakou knihu napsat. Byla o dvou dívkách, které měly moc hodnou maminku a jely na léto do jiného města a byly šťastné. V tom novém městě žila dívka jménem Tilly – Tilly! – zvláštní a nevábna, protože byla špinavá a chudá, a dívky se k ní nechovaly hezky, ale jejich hodná maminka je přinutila, aby na ni byly milé. Právě tohle jsem si z té knihy zapamatovala – Tilly.

Moje učitelka si všimla, že miluju čtení, a dávala mi knihy, dokonce i knihy pro dospělé, a já je četla. A pak později na střední škole jsem pořád ve vyhřáté škole, potom co jsem dodělala úkoly, četla knihy. Knihy mi přinášely věci. O to mi šlo. Díky nim jsem se cítila méně osamělá. O to mi šlo. A myslela jsem si: budu psát a lidé se nebudou cítit tak sami! (Ale bylo to moje tajemství. Dokonce, ani když jsem se seznámila se svým manželem, neřekla jsem mu to hned. Nedokázala jsem sama sebe brát vážně. Až na to, že přesně tak jsem to brala. Brala jsem se – tajně, tajně – velmi vážně. Věděla jsem, že *jsem* spisovatelka. Nevěděla jsem, jak těžké to bude. Ale to neví nikdo. A nezáleží na tom.)